

Pracovná skupina pre brexit, 9. februára 2021

Predseda Alo Duffy (IE). Na rokovanie bol prizvaný aj zástupca NFU (UK).

Výmena názorov o dohode o obchode a spolupráci medzi EÚ a UK

Predseda júci pripomenul dosiahnutie dohody o obchode a spolupráci medzi EÚ a UK dňa 24. 12. 2020. Michel Barnier je teraz poradca predsedníčky Komisie pri vykonávaní dohody a dohliadaní na jej ratifikačný proces. Ambiciózna dohoda, ktorá zaisťuje bezcolný a beztarifný obchodný systém, provizórne platí do konca februára, kým ju neschváli Parlament. Sekretariát upozorňuje Komisiu na určité netarifné prekážky od 1. 1. 2021 a na dodatočné prevádzkové náklady pri exporte tovaru do UK, čo je komplikované a nové.

Prvá fáza do 31. 3. 2021: Obchodníci dovážajúci štandardný tovar musia vystaviť záznam o tovare podliehajúcu iba základnej kontrole, všetci obchodníci dovážajúci živé zvieratá a vysoko rizikové rastliny a rastlinné výrobky musia podať predbežné oznámenie a mať zdravotnú dokumentáciu. Kontroly budú na diaľku a fyzické kontroly vysokorizikového tovaru budú v mieste určenia alebo iných schválených priestoroch.

Druhá fáza od 1. 4. do 30. 6. 2021: Predbežné oznámenie a dokumentácia bude potrebná aj pre všetky výrobky živočíšneho pôvodu (napr. mäso, krmivá pre zvieratá, med, mlieko, atď.) a regulované rastliny a rastlinné výrobky. Fyzická kontrola sa bude vykonávať v UK.

Tretia fáza od 1. 7. 2021: Obchodníci prepravujúci akýkoľvek tovar budú musieť vyplniť kompletne colné prehlásenie, pri sanitárnom a fytosanitárnom tovare vzrastie počet fyzických kontrol a odoberanie vzoriek, na hraničných UK stanoviskách sa budú kontrolovať zvieratá, rastliny a výrobky z nich.

Sekretariát informoval o navýšených nákladoch na prevoz už počas prvej fázy, ani IT systém nie je dobre pripravený na vzájomnú výmenu dát. Komisia musí monitorovať dopady brexitu na jednotlivé odvetvia, všetky pracovné skupiny Copa a Cogeca sú vyzvané zasielať relevantné informácie a skúsenosti.

V diskusii predseda júci uviedol, že od januára sú objemy vzájomného obchodu stále nízke, Protokol o Írsku a Severnom Írsku platí, ale aj tam došlo k nárastu nákladov.

ES zástupca uviedol, že UK je dôležitým trhom pre ES vína, olivový olej, zeleninu a ryžu. Na vystavovanie rôznych potrebných certifikátov majú málo personálu, náklady na prevoz zvyšujú aj prázdne kamióny vracajúce sa z UK.

FR zástupca (predseda skupiny pre hovädzie mäso) vyzval na sledovanie obchodu medzi IE a UK a zabráneniu praktikám typu swap.

BE zástupca informoval o problémoch v sektore kvetín, náklady na fytosanitárne certifikáty sú problematické najmä pre menších producentov.

NL zástupkyňa (predsedníčka skupiny pre kvety) informovala o problémoch s predbežnými oznámeniami, keďže z NL sa exportujú do UK výrobky aj z iných krajín EÚ.

UK zástupca tiež informoval o oneskoreniach a náraste nákladov, podľa neho treba znížiť papierovú

administratívu a viac využívať IT riešenia.

Informácie a výmena názorov so Stefanom Fuehringom, zástupcom pracovnej skupiny Európskej komisie pre vzťahy s UK o dohode o obchode a spolupráci medzi EÚ a UK

S. Fuehring za pozitívne označil vyjednanie obchodného systému bez kvót a taríf, no UK je mimo colnej únie, preto je nutné dokladať pôvod tovaru a plniť netarifné prekážky. Od 1. 7. 2021 skončí prechodné obdobie a UK začne vykonávať plné kontroly na hraniciach, vyzval všetkých obchodníkov, aby boli na tento dátum pripravení.

Počas diskusie sa predsedajúci pýtal na možnosť zriadenia jednotného portálu (single window), ktorý by obchodníkom umožnil predložiť doklady alebo údaje požadované na dovoz, vývoz alebo tranzit tovaru zúčastneným orgánom alebo agentúram prostredníctvom jednotného miesta vstupu, čím by sa znížili náklady. FR zástupca mal otázky k ochranným opatreniam k dohode a IE zástupkyňa vyzvala Komisiu na maximálne uľahčenie a poskytnutie flexibility obchodníkom.

S. Fuehring v reakcii odpovedal, že Komisia pracuje na IT infraštruktúre, ktorá by mohla situáciu uľahčiť, aktuálne obchodníkom odporučil nájsť zdroje na včasné zaistenie certifikátov, ktoré bude UK od 1. 4. vyžadovať. K ochranným opatreniam uviedol, že posilnenie kontrol v medzinárodných obchodných dohodách je politická ambícia predsedníčky Komisie, ubezpečil, že Komisia využije všetky nástroje na predchádzanie praktík typu swap, ktoré jej vyjednaná dohoda umožňuje.

FR zástupca upozornil na možné ohrozenie konkurencieschopnosti EÚ producentov a varoval pred situáciou, keď napr. sa z krajín Mercosuru budú vyvážať produkty do UK, tam sa spracujú, prebalia a exportujú sa do EÚ.

NL zástupkyňa upozornila na vysokú hodnotu UK trhu pre EÚ sektor kvetín (z EÚ do UK tovar v hodnote 1,2 mld. EUR, naopak iba 17 mil. EUR). Trhu s kvetinami by pomohlo, keby si obidve strany uznávali svoje fytosanitárne certifikáty.

S. Fuehring odpovedal, že kontroly sa vykonávajú od 1. 1. 2021 pri všetkých poľnohospodársko-potravinárskych produktoch dovážaných z UK, situácia však nie je symetrická – kontroly smerom do UK budú prebiehať v postupných fázach od 1. 4. a 1. 7. 2021. Fytosanitárne certifikáty si obe strany už neuznávajú, UK sa rozhodlo mať vlastné pravidlá.

Informácie a výmena názorov so zástupcami Misie UK pri EÚ o dohode o obchode a spolupráci medzi EÚ a UK a jej vykonávaní

Tento bod prezentovali Thomas Parry-Jones a Carles Orri. Zopakovali kľúčové kapitoly dohody a predstavili niektoré užitočné odkazy UK vlády týkajúce sa jej vykonávania. (Odkazy sú k dispozícii v zápise v českom jazyku.)

Uviedli, že dohoda zaisťuje plnú autonómiu oboch strán ohľadom sanitárnych a fytosanitárnych otázok. Preto budú na hraniciach prebiehať fyzické kontroly (od 1. 7. 2021), budú sa vyžadovať predbežné oznámenia a fytosanitárne a sanitárne certifikáty (od 1. 4. 2021). Upozornil, že jednotlivé podmienky v rámci jednotlivých fáz sú kumulatívne, teda v rámci ďalšej fázy platí všetko, čo v predchádzajúcej. Po niekoľkých mesiacoch pristúpi UK k hodnoteniu vykonávania kontrol, no až do januára 2022 sa neočakávajú.

NL zástupkyňa okrem iného vyjadrila obavy z aktuálne nefunkčného IT systému na UK strane. Zástupcovia Misie odpovedali, že IT systém nebol nastavený na veľké množstvo súčasných

požiadaviek, teraz pracujú na posilnení systému, aby bol po 1. 4. dostatočne robustný.

IE zástupkyňa sa pýtala na situáciu v Severnom Írsku a dátum zavedenia kontrol pri prevoze živých zvierat.

Zástupcovia Misie odpovedali, že Protokol o Severnom Írsku bol prijatý s cieľom zabrániť tvrdej hranici na jednom ostrove, nevyhnutné kontroly sa budú vykonávať pri tovare vstupujúceho do Severného Írska z ostatných častí UK alebo tretej krajiny. Na záver obaja vyzvali, aby sa pripravám na 1. 4. 2021 venovala maximálna pozornosť.

Informácie a výmena názorov na rezervu na úpravu brexitu

Sekretariát informoval o návrhu nariadenia Komisie z 25. 12. 2020 týkajúceho sa rezervy na úpravu brexitu a na podporu najviac zasiahnutých odvetví a členských štátov. Fond je možné využiť na riadne vykonávanie colných, hraničných, hygienických a rastlinolekárskeho kontrol. Celkový rozpočet rezervy predstavuje 5 mld. EUR, diskusie o rozdelení týchto prostriedkov stále prebiehajú, najväčší podiel má smerovať do IE.

Predseda júci za veľmi pozitívne označil retrospektívne využitie týchto prostriedkov a upozornil, že spoločnosti v IE už 2 roky vynakladajú nemalé prostriedky na prispôsobenie sa brexitu.

NL zástupca vyzval sekretariát na viac aktivity pri aktivácii tohto fondu, EÚ inštitúciám treba zdôrazňovať potrebu jeho využitia v poľnohospodárstve.

IT zástupkyňa upozornila, že v návrhu Komisie nie je špecificky zmienený žiadny sektor (až na odvetvie rybolovu), je potrebné upozorňovať na hodnotu poľnohospodársko-potravinárskeho odvetvia. Rezerva predstavuje iba veľmi limitované zdroje, pričom ich distribúcia medzi jednotlivé štáty nie je jasná a ani vyvážená. Komisia navrhuje rozdielne alokácie členským štátom v nadväznosti na objemy obchodu s UK v období 2017-2019, pričom napr. v IT veľa spoločností už v predstihu hľadalo nové odbytové trhy a nové trhy so stabilnejšími podmienkami. Príkladom je klesajúci export vín do UK za posledné 3 roky. Zástupkyňa navyše označila kalkulácie Komisie v návrhu za nesprávne, vrátane uvedeného počtu obyvateľov v členských štátoch.

Predseda júci na záver informoval o účasti Michela Barniera počas prezídia Copa 19. 2. 2021.